

Woord vooraf	7
1. Uitgangspunten handelingsgericht werken	15
1.1 Inleiding	15
1.2 Uitgangspunt 1: De werkwijze is doelgericht	17
1.3 Uitgangspunt 2: Het gaat om afstemming en wisselwerking	20
1.4 Uitgangspunt 3: Onderwijsbehoeften van leerlingen staan centraal	23
1.5 Uitgangspunt 4: Mentoren en docenten maken het verschil	25
1.6 Uitgangspunt 5: Positieve aspecten zijn van groot belang	28
1.7 Uitgangspunt 6: Betrokkenen werken constructief samen	33
1.8 Uitgangspunt 7: De werkwijze is systematisch en transparant	37
1.9 Conclusie: de uitgangspunten als kader voor reflectie	41
2. Goed onderwijs: de rol van de docent	43
2.1 Inleiding	43
2.2 Onderwijsconcepten en HGW	46
2.3 Kwaliteit van het onderwijs en de leerlingenzorg in het VO volgens de inspectie	47
2.4 Omgaan met verschillen tussen leerlingen: wat is bekend?	50
2.5 Een positieve grondhouding	52
2.6 Goed klassenmanagement	57
2.7 Kwalitatief goede instructie en begeleiding	60
2.8 De cruciale rol van motivatie van leerlingen	66
2.9 Goed docentschap op klas- en schoolniveau	70
3. Samenwerken met leerlingen	73
3.1 Inleiding	73
3.2 Attitude bij een handelingsgericht gesprek	75
3.3 Een gesprek over de visie, beleving en mening van een leerling	76
3.4 Een leerlingenplan	84
3.5 Ten slotte	88

4. Constructief communiceren met ouders	91
4.1 Inleiding	91
4.2 Ouderbetrokkenheid: wat weten we uit onderzoek?	94
4.3 Drie algemene richtlijnen voor de communicatie met ouders	97
4.4 Reguliere communicatie tussen school en ouders	102
4.5 Gesprekken met ouders als er zorgen of problemen zijn	106
4.6 Omgaan met verschillende reacties van ouders	117
5. De HGW-cyclus voor de klas	123
5.1 Inleiding	123
5.2 De HGW-cyclus: vier fasen met zes stappen	126
5.3 Fase 1: Waarnemen	128
5.4 Fase 2: Analyseren en Begrijpen	136
5.5 Fase 3: Plannen	140
5.6 Fase 4: Realiseren	147
5.7 De klassenbespreking	148
5.8 Lesobservatie en nabespreking	153
5.9 De HGW-cyclus en de uitgangspunten van HGW	155
6. De HGW-cyclus bij een individuele leerling	157
6.1 Inleiding	157
6.2 Handelingsgerichte besprekingen	160
6.3 Een bespreking in stappen	162
6.4 Een leidraad voor de voorzitter	176
6.5 Verwijzing naar een andere school of de jeugdzorg	179
7. Implementatie van HGW in het voortgezet onderwijs	187
7.1 Inleiding	187
7.2 Factoren voor een succesvolle implementatie: wat werkt?	188
7.3 Stappenplan implementatie	192
7.4 Ervaringen met de implementatie van HGW	201
7.5 Strategieën voor borging	207
Bijlage I. Formulieren handelingsgericht werken VO	211
Bijlage II. Checklists docentvaardigheden: een kader voor gesprek, observatie en reflectie	221
Bijlage III. Overzicht van informatie die is opgenomen in de downloads	231
Bijlage IV. Curriculum vitae van de auteurs en informatie over de meelezers	233
Literatuur	237